Vik kommune

Erverv av grunn ved Vangsnes vassverk for sikring av råvatn

Rammevilkår for VA sektoren

Bergen 24.04.2015

"Det er i motbakke det går oppover"

Vik kommune

Agenda

1. Geografi og topografi
2. Historikk
3. Vassvegane på Vangsnes
4. Erverv
5. Erfaringar

"Det er i motbakke det går oppover"

Vik kommune

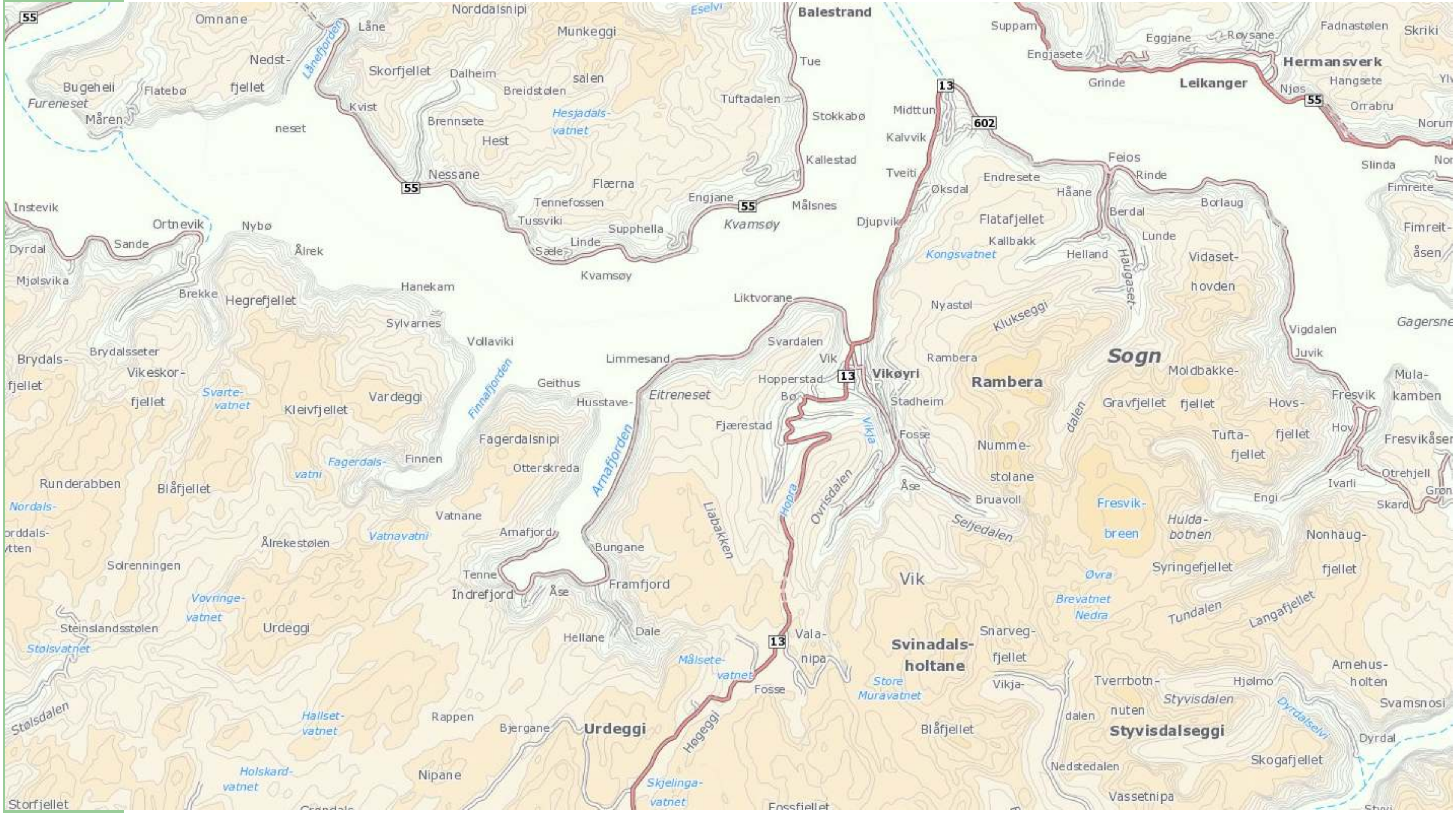

"Det er i motbakke det går oppover"

Vik kommune

Vangsnes

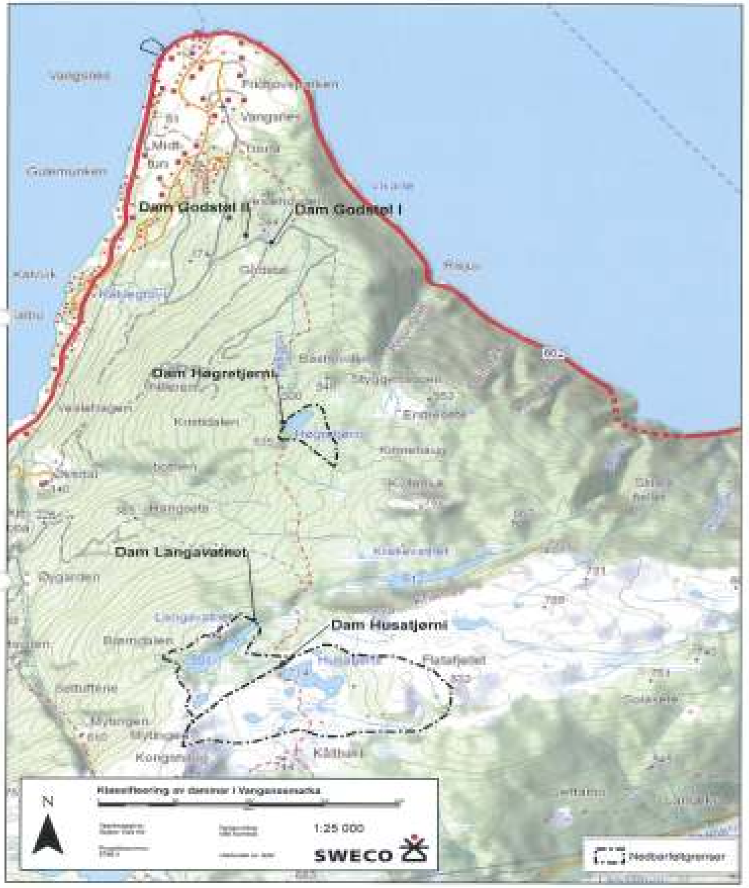

"Det er i motbakke det går oppover"

Historikk

- Tilgangen på drikkevatn og vatn til landbruksdrift har vore ei utfordring i alle år på Vangsnes
- Kritisk ved turke og is på vinterstid
- Avtalar kring fordeling av vatn tilbake på 1800 talet
- Svært viktig for grunneigarar å ha avtalar som sikra landbruksdrift og busetnad
- Alt av vatn i Vangsnesmarka har difor vore regulert mellom grunneigarar og andre som har rettar/servituttar
- Det har vore fleire utskiftingar og skjønn opp gjennom tidene. Det siste var på 70-talet, der Vik kommune var ein part i samband med overtaking av Vangsnes vassverk
- Gjeldande avtale mellom Vik kommune og grunneigane er frå 2007 og regulerer rettar knytt til vatn i området, og drift av vassverket.

Vassvegane på Vangsnes

Vangsnes vassverk
Vassvegar i Vangsnesmarka

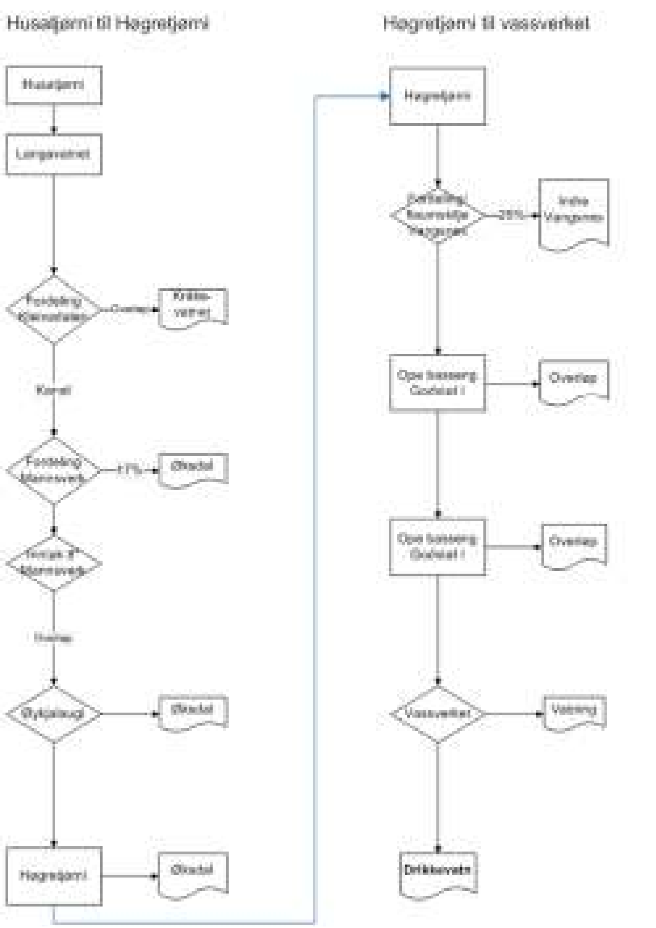

Vik kommune

Bilete av vassvegane

oppover”

Vik kommune

Bilete av vassvegane

"Det er i motbakke det går oppover"

Utbygging av ny dam Høgretjørn

- Kritisk vinteren 1995-96, 2013 og sommaren 2014. Store plager med bl.a. is i vassvegane
- Skogsbilveg til Høgretjørn bygd ny 2010
- Ny dam utlyst på anbod 2011
  - utsett pga kostnadsprekk i høve budsjett
- Ny utlysing 2012
  - meir realistiske prisar i høve budsjett
  - entreprenør valt
- Anleggstart utsett grunna avtale med grunneigarar ikkje i orden
- Arbeid med å koma fram til avtale med grunneigarar 2011 – 2015

Avtale/erverv av grunn

- Vik kommune har vassverkavtale med grunneigarlaget frå 2007
- 2010 og 2011– ny kontakt med grunneigarar ved Høgretjørn
- I møte med grunneigarane hevdar dei at avtalen frå 2007 ikkje binder dei i denne saken
- Påstand: *«formann i grunneigarlaget har ikkje fullmakt til å signera for einkelteigarar, berre for sameiget med gnr …»*
- Vik kommune meiner at avtalen er bindande for både sameige, og enkeltgrunneigarar i Vangsnesmarka
- Det vart kravd erstatning for neddemt grunn, og for sjølve vassressursen med eit årleg beløp
- Det førte til at tilbodet frå Vik kommune var vesentleg for lågt

Erverv av grunn

- Heretter har dette vore advokatmat frå begge partar
- Nye forhandlingar med grunneigarane sin advokat utan semje
- Vassverkavtalen har heimel til å påstevne skjønn til avgjerd av erstatningsspørsmålet i dei tilfelle vatna skal demmast opp ytterligare, om ein ikkje kjem til semje
- Det vart føreslege at denne retten skulle nyttast, og at skjønnet/retten også skulle ta stilling om grunneigarane var bundne av avtalen eller ikkje. Dette føreset at tiltaket vert akseptert, og at retten også tek stilling til om grunneigarane har krav på erstatning av vassressursane. Ikkje einigheit.
- Vik kommune var viljuge til å strekke seg til ein viss grad av prosessøkonomiske grunnar. Bevist på presedens. Tilbod og krav langt frå kvarandre, og forhandlingane vart avslutta (det var einigheit rundt…)

Erverv av grunn

- Vik kommune har gått vidare med godkjenning av planar, og konsesjonssøknad
- Vik kommune kunne gått vidare med begjæring av skjønn etter avtalen frå 2007. Det var likevel ein risiko for at retten ville koma fram til at grunneigarane var ubundne av avtalen. Då ville også retten måtta avvisa skjønnet frå Vik kommune, og ein måtte starte på nytt med å søka om oreigning og nytt skjønn frå Fylkesmannen. Unødig mykje tid og prosesskostnader.
- Vik kommune søker om oreigning 11.01.2012 etter oreigningslova § 2, nr 47 (oreigning til vassforsyning og avløp) jfr nr 54 (øvrige vassdragstiltak som ikkje vert omfatta av nr 29, 47 eller 50-53) Denne bestemmelsen gir også rett til å fastsetta rådigheitsinnkrenking rundt vasskilda, og var fullt ut dekkande i dette tilfellet.

Vik kommune

Erverv av grunn

- Vik kommune gjorde det og gjeldande at dei positive sidene ved tiltaket er overvegande, i høve dei negative sidene for grunneigarane.
- Det er snakk om at ca 3 dekar myr og berg vert sett under vatn
- Grunneigarane er sjølve delvis bær bønder med behov for nok vassresursar til dagleg
- Vedtak hjå Fylkesmannen: *«Fylkesmannen gjev Vik kommune samtykke til oreigning av rettar på eigedomane …………… så langt det er nødvendig for å oppføre prosjektert dam i samsvar med forprosjekt og offentlege løyver»*
- Vedtaket hjå FM vart påklaga til Olje- og energidepartementet 28.08.2012.

Vik kommune

Erverv av grunn

- 26.08 2014 – klagar får ikkje medhald. 2 år hadsaming.
- Anleggstart mai 2015
- Møte og korrespondanse mellom Vik kommune og grunneigarar for å koma til semje utan skjønn
- Fram og tilbake før endeleg avtale (munnleg) i førre veke!

Erfaringar

- Grunneigar skal ha rett til rett erstatning, verken meir eller mindre. Kommunen skal gjera skikkeleg opp for seg, men ikkje vera prissettande i markedet.
- Bruk tid på gode og vasstette avtalar
- Informasjon ut tidleg i prosessar, og involvering av grunneigarar og rettshavarar

Vik kommune

Takk for meg

Sogn Avis 23.03.2013:

"Det er i motbakke det går oppover"

Vik kommune

"Det er i motbakke det går oppover"

Vangsnes vassverk

- Forsyner ca 330 pers.
- Hovudvasskjelda er overflate-vatn.
- Vassbehandling ved:
  - sandfiltrering
  - patronfilter
  - membranfilter
  - UV – anlegg
  - vassglas

  2 godkjente barrierar

Vangsnes vassverk

- Basseng på Vangsnes med volum 300 m3.
- Tillegg med borehol (kun UV - behandling).
- Ingen vassdrag drenerer naturleg til Vangsnes.
- Vatn henta frå nabovassdrag.
- Ny demning Høgretjørn – anleggstart 2015.
- Gamle avtalar om vatn over 100 år gamle.

Vangsnes vassverk

- Vatn mangelvare på Vangsnes i alle år.
- Problem ved tørka og barfrost.
- Vik er Noregs største bringerbærprodusent, og Vangsnes har mange produsentar.
- Vatnet renn ope frå Høgretjørn til nedste dammen på Godstøl. Bør i røyr!
- Vangsnes er satsingsområde for bustader framover – auka vassbehov.
- Skal legga røyrledning igjennom ny tunnel i Galden for framtidig vatn frå Vik vassverk.